PAPP GYULA

A RENDVÉDELMI FAKULTÁCIÓS KÉPZÉS ISKOLAIGAZGATÓI SZEMMEL

A pécsváradi II. Béla Szakközépiskola és Gimnáziumban 1996 óta folyik rendvédelmi jellegű fakultációs képzés – van tehát némi tapasztalat. Először mint rendvédelmi, majd mint határrendészeti fakultációként indultak az osztályok. 2002 óta akkreditált, belügyi pályára orientáló képzés a hivatalos elnevezés.

Általánosságban: a képzés két részre bontható: szakmai alapok lerakására és a hozzá szorosan kapcsolódó nevelési feladatra. Az előbbit a Rendőrség, a Határőrség és a katasztrófavédelem szakemberei végzik, az utóbbi az iskolák feladata. Ezért engedjék meg, hogy – e fórumon is megköszönve a belügyi szervek munkáját és együttműködését – én csak a nevelés kérdésével foglalkozzam. Nincs könnyű helyzetünk!

A hozzánk érkező tanulók jelentős része – mondhatni zöme „elhivatottságból" választja ezt a képzést – ha 14-15 éves korban egyáltalán beszélhetünk ilyenről. Vagy már hallott róla, vagy az ismeretségi körében, rokonságában van a belügyben szolgáló személy. A bemenetnél vannak látványosnak mondható motivációk is, melyek a tanulók beiskolázánál szerepet játszanak. Ilyen az egyenruha, az autó illetve maga a rendészeti tevékenység. Tekintettel azonban a képzés – tizennégy és tizennyolc éves közötti – korosztályára az értékítélet is változhat az iskolai évek alatt. Különösen akkor, ha időközben a szakma negatív oldala is megismerésre kerül.

Nevelőmunkánk alapvető célja, hogy a tanulókat rendre, illemre a törvények tiszteletére tanítsuk, fizikálisan felkészítsük őket az előttük álló feladatra. Módszereink:

- közösségfejlesztés,
- az együttélés nehézségeinek modellezése,
- a felmerülő társadalmi problémák kezelése,
- az egészséges életmódra nevelés.

Segítségünkre vannak ebben a munkában a már említett együttműködő belügyi szervezetek, a szülők és természetesen az iskola pedagógiai programja. A tanórai tevékenység mellett szakmai kirándulásokat szervezünk, bemutatjuk az őrsök, határátkelők munkáját. Évente részt veszünk az országos szakmai és fizikális versenyeken, ami sikerélményt is adhat a tanulók számára. Szerencsére szép eredményekkel is büszkélkedhetünk, országosan is jegyzik a pécsváradi középiskolát. Kiállításokat és előadásokat szervezünk a fiatalokat éppen ebben a korban érő negatív hatásokról (dohányzás, drog) – az ő segítségükkel, közreműködésükkel.

És mégis nagyon nehezen jutunk előre! Az évek során tíz-tizenöt százalékos a lemorzsolódás, és sajnos nem mindig tanulmányi okok miatt. A társadalom negatív hatásai a már említett drog, cigaretta vagy negatív viselkedésmód, médiák jelenléte, könyörtelenül hatnak az oktatási intézményekben is. Nálunk például a drog még nem ütötte fel a fejét – köszönve talán a hetenkénti egyenruhás jelenlétnek is –, de a dohányzás mindennapos probléma. Én „parlagfű hatásnak" nevezem: írtjuk – mégis virágzik! Szigorú pedagógiai felügyelettel az agresszivitás minimális szintre szorult vissza annak ellenére, hogy többcélú intézmény vagyunk és a középiskolások mellett szakmunkástanulók is vannak az iskolában. Ennél fogva nagyobb életkorbéli és fizikális különbség is van, illetve lehet a tanulók között.

Minden tanévben kiemelt osztályfőnöki téma: a viselkedés, az illem az iskolában és azon kívül. Mégis rengeteg a probléma.

Külön kell szólni a szülőkről, akik a nevelésben meghatározó szerepet játszanak a kamaszkorban is. Sajnos nem kifejezetten pozitív a véleményünk. A szülők mintegy ötven százaléka az, aki aktívan együttműködik velünk. Eljönnek szülői értekezletre, elérhetőek az osztályfőnökök számára és érdeklődnek gyermekük iránt. Sok a hátrányos helyzetű tanuló, a munkanélküli, a gyermekét egyedül nevelő szülő. Az ő esetükben munkánk hatékonysága gyengébb az átlagnál. Közösségi programjaink éppen az ő számukra jelenthet kapaszkodót a beilleszkedéshez, továbblépéshez.

Tudom, hogy az itt említettek csak általában igazak a középiskolai korosztályra. Mi azt szeretnénk, azért dolgozunk, hogy a rendészeti képzésben résztvevők esetében a felvázolt problémák visszafogottabban jelentkezzenek. Ehhez lényeges szemléletváltásra, hosszabb ideig tartó pedagógiai munkára van szükség.

Néhány statisztikai adat: két párhuzamos osztályunk van, ahonnan a tanulók mintegy nyolcvan százaléka, 45-50 fő választja érettségi tantárgynak a belügyi ismereteket. Ezek a tanulók általában a továbbtanulással is megpróbálkoznak – több szinten – váltakozó sikerrel. Fő problémaként az egészségügyi alkalmasságot lehetne megjelölni. Véleményem szerint túl szigorúak az előírások. Végül is a jelentkezettek körülbelül csak a harmadának sikerül a bejutás valamely belügyi iskolába. Ezek a tanulók szinte mindannyian teljesítik a követelményeket, így tehát évente tíz-tizenöt végzett tanulónk jelentkezik szolgálatra a megyei szerveknél[35].

Hogyan tovább?

Ahhoz, hogy a tanulók még többet megtudjanak a rendvédelemről, bővítenünk kell a módszereinket. Szeretnénk elérni a jövőben, hogy a tanulók közelebbről is megismerjék a belügyi szerveket, munkájukat. Egyeztetést fogok

[35] Ld. alább Kübler Katalin volt diákom, az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola hallgatója hozzászólását a rendvédelmi fakultációs képzés tapasztalataival kapcsolatban.

kérni a pécsi Határőrség igazgatójától arra vonatkozóan: van-e lehetőség tanulók (két-három fős) egynapos „szolgálatba" kihelyezésére. Ismerjék meg közelebbről egy-egy járőrszolgálat tevékenységét, esetleg egy határátkelő munkáját. Ezt akár a szorgalmi időben akár a nyári szünet alatt is meg lehetne szervezni. A rendőrségnél már sikeresen próbálkoztunk ezzel a módszerrel, de nem győzöm hangsúlyozni a legmesszebbmenőkig figyelembe véve a végzett munkájuk fontosságát: Úgy jelen lenni, hogy tanuljunk, gyakoroljunk de semmiképpen ne zavarjunk az előírt tevékenységüket. Hasonló kéréssel szeretnénk felvenni a kapcsolatot a helyi polgárőrséggel is. Mindenképpen a gyakorlást, a fegyelmezettséget,a megtapasztalást szeretnénk erősíteni.
Tervezzük egy-egy rendészeti szakközépiskola és főiskola meglátogatását is. Szivesen vennénk részt a belügyi szervekkel együtt nyílt napokon, rendezvényeken, mint ahogy erre már volt is példa. Az iskolai rendezvényeknél tisztelettel hívjuk majd a szülőket is.

Iskolánkban emelni kívánjuk a társadalomismeret, az informatika és a kommunikáció tantárgyak óraszámát. Az intézmény egészségnevelési és környezetvédelmi programja számtalan lehetőséget kínál vállalt feladataink végrehajtásában. Olyan kötelező órán felüli elfoglaltságokat is szervezünk, melyek szintén segítik a tanulók felkészítését pedagógiai módszerekkel. Tervezzük ennek megfelelően járőrnap megszervezését, az önvédelmi tevékenység kibővítését, testnevelés tantárgy keretein belül alaki gyakorlatok bevezetését és verseny szintjén bekapcsolódni a Baranya Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság munkájába is.

Kübler Katalin hozzászólása:

Kübler Katalin vagyok az Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola másodéves határrendész tanulója. Mivel gimnáziumi tanulmányaimat a pécsváradi II. Béla Középiskolában végeztem, ahol rendvédelmi fakultációs képzésben is részt vettem, a tudományos ülés szervezői felkértek hogy osszam meg a tapasztalataimat önökkel.

A gimnáziumban eltöltött évek hozzásegítettek ahhoz, hogy hivatásommá válasszam a határőrséget, mivel a képzés során bepillantást nyertem a határőrök munkájába, feladataiba. Felkészítő tanáraim megismertették, és egyben megszerettették velem azokat az elméleti tudnivalókat -így a határőrizetet, határforgalmat, nyomozást, rendészeti igazgatás ismereteket-melyeket a szakközépiskolákban is oktatnak

Gyakorlati tapasztalatszerzésre is adódott lehetőségünk, a különböző határátkelőhelyeken tett tanulmányi kirándulások alkalmával, ahol megismerkedhettünk az átkelők rendjével, és az útlevélkezelők feladataival. Részt vehettünk számos rendvédelmi sportversenyen, ahol tesztelhettük fizikai és elméleti felkészültségünket egyaránt. Volt iskolánk mindig kiemelkedően szerepelt ezeken a versenyeken és felejthetetlen élményt nyújtott a csapatban szereplő diákok számára. Az sem elhanyagolható, hogy a versenyeken elért eredmények hozzájárultak a

sikeres felvételihez a rendvédelmi képzést végző közép- és felsőoktatási intézményekbe. A rendvédelmi szakképzést folytató szakközépiskolába jelentkező diákok többletpontokhoz juthattak még a rendészet tantárgyból tett sikeres érettségi vizsga által is.

Tehát mindazoknak ajánlom ezeket a rendészeti képzést is folytató fakultációs iskolákat, akik bővebb betekintést kívánnak nyerni a rendőri és határőri hivatásokba, illetve a későbbiekben ilyen irányban tervezik a továbbtanulásukat.